

**VI SKAL
BYGGE
TROMSØ**

Kommunevalgprogram

Tromsø Arbeiderparti

2015-2019

Et verdivalg for fremtidens Tromsø	3
Oppvekst	4
Skole og læring	4
Grunnskole	4
Nærskole og et trygt lokalsamfunn	4
Skolefritidsordningen (SFO).....	5
Barnehage	5
Barnevern	5
Videregående opplæring	5
UiT Norges arktiske universitet	6
Bolig.....	6
Vi må bygge mer.....	6
Helhetlig planlegging.....	7
Helse	7
Helse og omsorg.....	8
Det skal være trygt å bli gammel i Tromsø.....	8
På lag med frivilligheten	9
Psykisk helse.....	9
Folkehelse	10
Rusomsorg	10
Rekruttering.....	10
Samferdsel.....	11
Tromsø Arbeiderparti 2015-2019	11
Næringsliv	11
Kultur.....	12
Idrett og idrettsanlegg.....	13
Friluftsliv	13
Fattigdom	13
En inkluderende kommune	13
Sentrum og distrikt.....	14
Miljø og klima	14
Fagbevegelsen	15
Økonomi og organisering	16
Offentlig eierskap.....	16
Skatt.....	16
Parlamentarisme.....	16

Et verdivalg for fremtidens Tromsø

Fellesskap

Det viktigste for Tromsø Arbeiderparti er å skape verdier og å dele dem rettferdig. For å skape verdier må folk være i arbeid, og vi må ha utdanning som sikrer rett kompetanse. I tillegg trenger vi gode veier, flyforbindelser og gode vilkår for næringslivet.

Rettferdig fordeling betyr at vi har et samfunn uten store forskjeller mellom de som har minst og de som har mest, og gode offentlige tjenester og tilbud som er tilgjengelige for alle når vi trenger dem. Grunnleggende velferdstjenester skal ikke privatiseres, eller kommersialiseres. En sterk offentlig sektor sikrer rettferdig fordeling, gir trygghet, frihet og like muligheter for alle. For oss er dette viktigere enn store kutt i skattene til dem som har mest fra før.

Demokrati og åpenhet

Tromsø Arbeiderparti mener lokaldemokratiet må styrkes i Tromsø. Kommunen må bli en åpen virksomhet, og faglig arbeid og anbefalinger må bli tilgjengelig for innbyggere, media og folkevalgte. Byen utvikler seg i raskt tempo, og i forbindelse med planer for bygging og utvikling, har vi behov for tett dialog og offentlighet rundt kommunale prosesser og beslutninger. Tromsø Arbeiderparti går derfor til valg på å åpne opp kommunens faglige administrasjon, og å styrke kommunestyrets rolle.

Trygge barn og eldre

Foreldre, nærmiljøet, barnehagen og skolen er viktige for barns trygghet. Tromsø Arbeiderparti vil prioritere videre utbygging og utvikling av barnehager og ansette flere lærere og tverrfaglig personell i skolen.

Det skal også være trygt å bli gammel i Tromsø. Tromsø Arbeiderparti mener at vi må ha forebyggende fokus og god rehabilitering. Det styrker muligheten for folk til å klare seg selv. Tromsø Arbeiderparti vil ta initiativ som gjør at den enkelte får større selvråderett over beslutninger som gjelder egne liv, og deltakelse og medbestemmelse i samfunnet for øvrig.

Oppvekst

Skole og læring

Den gode utviklingen av Tromsø de senere årene, bygger i sterk grad på etableringen av nye arbeidsplasser, som setter store krav til kompetanse. Tromsø Arbeiderparti ser det som avgjørende viktig å bidra til at denne utviklingen understøttes og videreføres, gjennom høy kvalitet i all utdanning, både praktisk og teoretisk, fra barnehage til universitet.

Grunnskole

Grunnskolen er en av samfunnets aller viktigste institusjoner. Tromsø Arbeiderparti ønsker at alle barn som bor i Tromsø skal ha samme mulighet til å lykkes på skolen, uavhengig av foreldrenes inntekt, religion og etnisk eller sosial bakgrunn. Når ulike barn møtes i fellesskolen, står de bedre rustet til å forstå hverandre og samfunnet rundt seg. For å lykkes trenger barna både ferdigheter, toleranse, kunnskap, demokratisk forståelse og respekt for medmennesker og miljø. Derfor må vi styrke fellesskolen, og si nei til de løsningene som sorterer barn ut fra foreldrenes betalingsevner eller religiøse overbevisning.

Tromsø Arbeiderparti mener at lærerne må gis større tillit, og at den omfattende testingen og rapporteringen som kreves nå, må reduseres og begrenses til det som er relevant for læringen, slik at lærerne får bruke mer av sin tid på selve undervisningen.

Tromsø Arbeiderparti mener at Tromsø-skolen trenger flere lærere og pedagogisk støttepersonell, som kan jobbe på tvers av klasser, samt med mindre grupper når det er behov for ekstra undervisning og oppfølging. De faglig sterke elevene skal strekke seg enda lengre, og elever som sliter skal få god faglig støtte på grunnleggende ferdigheter.

Alle elevene i Tromsø-skolen skal ha bøker å lese i og blyanter å skrive med. Det er derfor viktig at driftsbudsjettet til skolene økes.

Tromsø Arbeiderparti skal

- Ansette 40 lærere ekstra
- Fjerne unødvendig testing og rapportering
- Videreutvikle tverrfaglig arbeid i grunnskolen
- Øke skolenes driftsbudsjetter

Nærskole og et trygt lokalsamfunn

Både folk og samfunn blir sterkest og tryggest når nærmiljøene er sterke og folk har eierforhold og tilhørighet til sitt lokalsamfunn. Derfor er Tromsø Arbeiderparti for nærskoleprinsippet og motstander av fritt skolevalg. Bytte av skole bør bare skje når spesielle grunner gjør dette nødvendig.

Mobbing er en stor utfordring i skolen i dag. Vårt mål er at ingen elever skal bli mobbet i Tromsø. Fordi mobbing er et komplekst problem, må skolene jobbe forebyggende og ha gode strategier for å håndtere mobbing. Tromsø kommune må bistå skolene i dette arbeidet.

Tromsø Arbeiderparti vil styrke skolehelsetjenesten, spesielt med henblikk på forebygging og mestring av psykiske helsevansker. Tromsø Arbeiderparti vil ta initiativ til å gjennomføre pilotprosjekter som fokuserer på mestring og elevhelse.

Skolefritidsordningen (SFO)

Tromsø Arbeiderparti mener at SFO skal være en integrert del av skolen, med et godt pedagogisk tilbud som er tilgjengelig for alle. Derfor er det viktig at prisen blir redusert, og at søskenmoderasjon gjennomføres på samme måte som for barnehager. Tromsø Arbeiderparti er positive til at SFO inngår samarbeid med idrett og kultursektoren, slik at vi kan få inn trening/øving og kulturskoletilbud. Vi vil jobbe for statlig finansiering av gratis kjernetid. På sikt mener vi at SFO skal være fullfinansiert av staten.

Barnehage

Tromsø Arbeiderparti mener at barn skal ha rett til barnehageplass når foreldrene er ferdige med foreldrepermisjonen og skal tilbake på arbeid. Det er avgjørende for trygghet og forutsigbarhet både for barnet, foreldrene og for arbeidsgiver. I første omgang vil vi sikre minimum to barnehageopptak per år, men målet for Tromsø Arbeiderparti er fortløpende opptak.

Tromsø Arbeiderparti vil jobbe for flere faglærte i barnehagene. Vi vil øke bemanningen, og jobbe aktivt for utdanning av pedagogisk personale og rekruttering. Vi vil etablere et eget pedagogisk opplæringstilbud til assistenter, og oppgradere stillingstitler for assistenter som gjennomfører utdanningen. Så langt det lar seg gjøre vil vi unngå dispensasjoner fra utdanningskrav for førskolelærere.

For å få dette til må vi bygge flere barnehager i Tromsø. Tromsø Arbeiderparti mener kommunen selv er ansvarlig for full barnehagedekning. Vi kan ikke la det være opp til private aktører å sikre full barnehagedekning.

Tromsø Arbeiderparti vil vurdere forsøk med heldøgns barnehager, særlig rettet mot skiftarbeidsplasser og enslige forsørgere.

Barnevern

Barna som er underlagt barnevernet er blant de som er mest avhengige av gode kommunale velferdstjenester. Barnevernet må ha tett kontakt med helsestasjon, barnehage, skole og andre instanser. Utfordringer må fanges opp tidlig, og barna som har behov for det må få best mulig oppfølging. Tromsø Arbeiderparti vil at det offentlige og ideelle organisasjoner skal ha sterkere ansvar for barnevernstjenester, og vil prioritere disse foran kommersielle virksomheter.

Videregående opplæring

Morgendagens arbeidsliv er avhengig av at vi styrker fagopplæringen slik at vi utdanner til de ferdighetene og den kompetansen samfunnet trenger. Det gjelder for den enkeltes jobbmuligheter og for å dekke et fremtidig arbeidskraftbehov.

Tromsø Arbeiderparti mener at Tromsø kommune skal stille krav til de bedrifter vi handler med gjennom større anbudsrunder og innkjøp av tjenester, at de skal ha godkjent lærlingeordning og lærlinger. Tromsø kommune må også ta sin del av ansvaret i egen organisasjon, ved å øke antall lærlinger i kommunen. Det er vår ambisjon at kommunen, sammen med UNN, skal kunne gi en garanti om læreplass til alle kvalifiserte, som har valgt helsefagarbeider på videregående utdanning.

En av de største utfordringene i videregående opplæring er at elever ikke gjennomfører utdanningen. Endel av disse er elever som bor på hybel på skolestedet, men som er hjemmehørende i andre kommuner. Tromsø Arbeiderparti ønsker et samarbeid med

kommunene og fylkeskommunen for å etablere sosiale bofellesskap, for å øke tryggheten og gjennomføringsgraden.

UiT Norges arktiske universitet

Tromsø er vertskommune for hovedcampus til UiT Norges arktiske universitet. Dette gir oss betydelige muligheter. I en sterk nasjonal og internasjonal konkurranse, er det avgjørende at universitetet tiltrekker seg talent regionalt, nasjonalt og internasjonalt.

Tromsø Arbeiderparti vil at utdanning, forskning, formidling og innovasjon skal holde et høyt internasjonalt nivå. Avgjørende for dette er nok boliger, en god grunnskole, gode helsetjenester, og et livskraftig kulturliv. Dette forutsetter et godt samarbeid mellom universitetet, studentsamskipnaden og kommunen.

Universitetsskoleprosjektet er et eksempel på godt samarbeid mellom universitetet og kommunen. Tromsø Arbeiderparti vil fremme samarbeidsprosjekter opp mot helsefag og andre kommunale tjenesteområder.

Sammen med UiT vil Tromsø Arbeiderparti utnytte det store mulighetsrommet som ble skapt gjennom den aktive nordområdepolitikken til Stoltenberg II. Gjennom denne ble Tromsø et sted for utøvelse av utenrikspolitikk, samt klynge for utvikling av internasjonal kompetanse på arktiske og polare tema.

Tromsø Arbeiderparti vil arbeide aktivt for etablering av nye næringer basert på forskningsresultater fra universitetet, instituttene og bedriftene i byen.

Bolig

Vi må bygge mer

Det er avgjørende for alle å ha et trygt og stabilt sted å bo. Tromsø har sterk befolkningsvekst, og de neste 15 årene vil kommunen vokse med mer enn 15 000 mennesker. De siste årene er det bygd så få boliger at prisvekst og boligmangel skaper problemer for folk som skal etablere seg, og for arbeids- og næringslivet som skal rekruttere og beholde arbeidskraft.

Tromsø Arbeiderparti mener det er et kommunalt ansvar å legge til rette for at det bygges nok boliger. Kommunen må sikre og regulere nok areal, og sørge for rask byggesaksbehandling, og kommunen må arbeide aktivt for at regulerte områder blir utbygd.

For å skape mangfold i bo-områdene, så vil vi arbeide for en variert boligsammensetning i hele kommunen. Det særlig er to grupper vi må bygge for i årene som kommer; unge og eldre. Tromsø Arbeiderparti vil prioritere startlansordningen og fremme gode startboligprosjekter i samarbeid med husbanken og private utbyggere. Mange eldre mennesker har behov for og ønske om å bo i enklere boliger, eller har behov for enkel tilrettelegging av boligen sin. Noen har mulighet og ønske om å kjøpe ny bolig, andre har behov for omsorgsboliger med lett tilgang på hjelp og sosial og praktisk støtte av forskjellig karakter. Tromsø Arbeiderparti vil se boligbyggingen og fremtidige helse- og omsorgsboliger i sammenheng, og hente ut synergier der dette er mulig.

Tromsø trenger flere utleieboliger. Kommunen må selv ta ansvar for å bygge flere kommunale utleieboliger, i tillegg til at det må etableres et profesjonelt utleiemarked. Sosial boligbygging er særlig viktig i de periodene det er boligkrise, fordi de som rammes sterkest er de som har lav inntekt, lav boevne, eller rusproblemer og psykiske helseproblemer.

Tromsø Arbeiderparti vil være en pådriver for bygging av flere studentboliger til byen, slik at vi kan håndtere veksten av studenter som kommer hit. Bygging av studentboliger er en statlig oppgave, og vi vil jobbe for at staten prioriterer Tromsø. Kommunen har et selvfølgelig medansvar, særlig fordi den store gruppen av studenter i dag har førsteprioritet på mange av de private utleieboligene og hyblene som er tilgjengelig i kommunen. Vi vil gi samskipnaden prioritet, og gå i direkte dialog for rask og smidig saksbehandling.

Helhetlig planlegging

God dialog og medvirkning, vil gi både ønsket og hensiktsmessig utvikling i de ulike bydelene. Tromsø er avhengig av god fart og gjennomføringsevne på veg-bygging, buss-traseer, og gang og sykkelveger. Tromsø Arbeiderparti mener kommunen må prioritere faglige ressurser og kompetanse både på helhetlig planlegging og gjennomføring.

Tromsø Arbeiderparti vil

- Bygge 400 kommunale utleieboliger de neste 4 år
- Sikre gode og åpne medvirkningsprosesser ved byfortetting og omregulering
- Søke samarbeid med lokale boligbyggelag og andre aktører i boligmarkedet for å bygge boliger til leie og eie

Helse

De to største utfordringene i fremtidens kommunehelsetjeneste, er et større og mer omfattende ansvar for den enkeltes helse på den ene siden, og rekruttering av kvalifisert personell på den andre siden.

For Tromsø Arbeiderparti er det viktig at helsetilbudet til Tromsøs befolkning er trygt, godt og tilgjengelig for alle. Vi vil bruke sterke offentlige fellesskapsløsninger for å sikre dette. Derfor vil vi bygge et offentlig helsehus, som kan ivareta både utskrivningsklare pasienter og pasienter som trenger øyeblikkelig hjelp. Tromsø Arbeiderparti mener vi må ta vare på det som fungerer, og videreutvikle og endre det som må forbedres, til fremtidens helse- og omsorgstjeneste.

Tromsø Arbeiderparti mener at Tromsø trenger sterkere fokus på forebygging, tidlig innsats, og relasjoner og god samhandling mellom ulike ledd i helsetjenesten. Samhandlingsreformen ble innført for at folk lettere skal få helsehjelp, få bistand til koordinering av behandling og oppfølging, samt styrke kommunens fokus på aktivitet og helsefremmende arbeid i folks nærmiljø.

En god helse- og omsorgstjeneste i Tromsø kommune er avhengig av kvalitet, effektiv organisering og tett samarbeid mellom ansatte og ledelse. Nøkkelen til å klare morgendagens helse- og omsorgsoppgaver i kommunene, er innovasjon i organisering og helseteknologi, og i en kunnskapsbasert samhandling mellom kommune og spesialisthelsetjeneste.

Helse- og omsorgstilbudet skal være fleksibelt og med høy grad av selvbestemmelse. Vi mener at helse og omsorgssektoren i fremtiden vil være avhengig av et sterkere samarbeid med frivillig sektor og ideelle aktører. Tromsø Arbeiderparti vil derfor styrke kontakten mot disse sektorene.

Helse og omsorg

Tromsø Arbeiderparti mener samfunnets mål må være å gi den enkelte hjelp og støtte slik at hver og en av oss holder oss friske og klarer oss best mulig, så lenge som mulig. Derfor må helsetjenesten i Tromsø kommune utvikles til å gi et godt og fullverdig tilbud i hele ”omsorgstrappa”, for alle aldersgrupper som har behov for hjelp og tjenester. For å lykkes med dette er det avgjørende at vi har en riktig balanse mellom: Hjemmetjenester – til de som kan og vil bo hjemme. Omsorgsboliger – til de som trenger jevnlig tilsyn, men klarer en del selv. Sykehjem – til de som trenger døgkontinuerlig oppfølging.

God demensomsorg, er god omsorg for alle. Demens utarter seg forskjellig, og hver enkelt trenger god kartlegging for å klare seg optimalt i hjemmet, så lenge det er trygt. Tromsø Arbeiderparti vil satse for å øke den faglige kompetansen om kognitiv svikt og demens. Det må vi gjøre både i hjemmetjenesten, og på sykehjemmene.

De nærmeste pårørende er i mange tilfeller de som gjør mest når sykdom rammer. Derfor vil Tromsø Arbeiderparti utvide dagens ordning med omsorgslønn, og gjøre det lettere for pårørende å bidra i livets tyngste faser.

Vi mangler boliger og dagsenterplasser for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Tromsø Arbeiderparti vil derfor bygge ny avlastningsbolig for personer med nedsatt funksjonsevne, og vi vil øke kapasiteten på dagtilbudet. Tromsø Arbeiderparti vil bygge nye boliger tilpasset personer med behov for særlig tilrettelegging, integrert i ordinær bebyggelse.

Mange med nedsatt funksjonsevne kan være i ordinært arbeid. Universell utforming er en forutsetning for å kunne gi alle muligheten til full deltakelse i samfunnet. Derfor vil Tromsø Arbeiderparti jobbe for mer universell utforming, og flere handicaparkeringsplasser i sentrum. Vi vil ta i bruk velferdsteknologi, både for å gjøre hverdagen lettere for den enkelte og for at ansatte i helse og omsorgssektoren kan bruke sin tid på de viktigste oppgavene.

Det skal være trygt å bli gammel i Tromsø

Det skal være trygt og forutsigbart å bli gammel i Tromsø. Tromsø får stadig flere eldre, det er en ressurs for byen. Eldre har livserfaring, mer kunnskap og mer kompetanse. Tromsø Arbeiderparti vil tilrettelegge for at byen kan nyttiggjøre seg denne kompetansen. Eldre i Tromsø skal ha aktive og gode liv. Når du eller noen du er glad i trenger hjelp fra det offentlige, skal du være trygg på at omsorgen gis av folk med riktig kompetanse, til rett tid og i deres nærmiljø.

Vi vil utvikle en politikk som styrker hjemmebasert omsorg, samtidig skal vi bygge nok sykehjemsplasser. Vårt mål er en fleksibel eldreomsorg med høy kvalitet, i offentlig regi.

Tromsø Arbeiderparti skal

- Ta i bruk velferdsteknologi
- Sikre gode kulturtilbud til syke, eldre og andre som ikke kan oppsøke de ordinære kulturtilbudene
- Sikre gratis trygghetsalarm
- Sørge for økt selvbestemmelse for syke eldre
- Ferdigstille Otium og starte renovering av Kvaløysletta og Kroken sykehjem

På lag med frivilligheten

Frivilligheten i Tromsø gir unike bidrag i vår kommune. Vi vil styrke samarbeidet med institusjoner og virksomheter som Kirkens bymisjon, Fontenehuset, Kafe X, Virkelig og Kirkens sosialtjeneste, som har uvurderlige tilbud til sine målgrupper og beriker byen vår. Tromsø Arbeiderparti mener disse organisasjonene tilfører en stor verdi som offentlig sektor aldri kan erstatte.

Tromsø Arbeiderparti vil

- Indeksjustere de årlige tilskuddene til frivillige organisasjoner
- Tilrettelegge for nye tiltak som drives av frivilligheten og/eller ligger i skjæringspunktet til offentlige oppgaver.
- Støtte sosiale møteplasser i frivillig regi

Psykisk helse

Tromsø Arbeiderparti mener det må være like selvfølgelig å kunne oppsøke hjelp til psykisk helse som fysisk helse. Mellom 40 og 50% av oss vil bli rammet av psykiske helsevansker en eller flere ganger i livet. Derfor mener vi at det psykiske helsetilbudet må integreres som en sterkere del av det generelle helsetilbudet.

Tromsø Arbeiderparti har som ambisjon å forebygge psykiske helsevansker, og vil arbeide for å heve kunnskapen blant ansatte i barnehager og skoler.

Mange elever sliter med psykisk helse i skolen. Derfor vil vi bygge en sterkere skolehelsetjeneste. Tromsø Arbeiderparti vil prøve ut ordninger med særskilte tverrfaglige team som jobber forebyggende for sosial og faglig mestring hos den enkelte.

Tromsø Arbeiderparti vil

- Satse på samhandling, kunnskapsheving og forebygging av den psykiske helsen gjennom barnehagen, skolen og det offentlige hjelpeapparatet
- Ansette kommunepsykologer i skolen og på sykehjem

Folkehelse

Tromsø Arbeiderparti mener at en målrettet satsning på god folkehelse er en god investering. Folkehelse handler om å gi barn og unge en god start i livet, og det handler om å finne de tiltakene som gjør at eldre mennesker får være selvstendige og klare seg lenge hjemme.

Folkehelsearbeidet må foregå på alle samfunnsområder og skal legge til rette for at innbyggerne kan leve aktive og gode liv. For å få dette til, må vi både ha en målrettet politikk for helsefremmende og forebyggende innsats, og sørge for at rehabiliteringstilbudene bygges ut.

Tidlig innsats betyr forebygging av mer alvorlig fysisk og/eller psykisk sykdom. Derfor vil Tromsø Arbeiderparti prioritere frisklivssentraler og lærings- og mestringssentre.

Tromsø Arbeiderparti vil

- Bruke samhandlingsreformen målrettet for å prioritere folkehelse, forebygging og rehabilitering
- Bygge ut turstier i alle bydeler og gjøre dem tilgjengelige for alle
- Styrke idrettslagenes aktiviteter opp mot barn og unge

Rusomsorg

Tromsø Arbeiderparti vil føre en aktiv ruspolitikk for å skjerme barn og utsatte grupper for rusmisbruk.

Tromsø Arbeiderparti skal styrke arbeidet med ettervern i Tromsø. Folk som kommer fra behandling må få en reell mulighet til å etablere seg med bolig, arbeid eller utdanning. Dette krever ofte et godt og tett samarbeid mellom den enkelte, og ulike deler av kommunen, NAV, og frivillig sektor.

Tromsø Arbeiderparti mener at arbeid med tilbud for rusavhengige på ettermiddag og kveldstid må prioriteres i Tromsø kommune. I tillegg mener Tromsø Arbeiderparti det er nødvendig å gjennomgå LAR-programmet, med sikte på å styrke rehabiliteringen.

Tromsø Arbeiderparti vil ikke legalisere nye rusmidler og vil i hele perioden være en aktiv motstander mot legalisering av rusmidler som hasj, cannabis eller andre stimulerende midler.

Tromsø Arbeiderparti vil

- Styrke samarbeidet med frivilligheten
- Bedre boligtilbud
- Styrke helse- og sosialtilbudet for rusavhengige og LAR pasienter

Rekruttering

I takt med at oppgavene øker i helse og omsorgssektoren trenger kommunen flere fagfolk, og vi er avhengige av at helse- og omsorgsyret er en attraktiv utdanningsvei for unge.

Tromsø Arbeiderparti ser at bruk av personale til deltidsstillinger, mange vikarer, færre fast ansatte og en vedvarende trussel om privatisering, gir mindre forutsigbarhet for personalet. Det er en av grunnene til at Tromsø Arbeiderparti vil stoppe arbeidet med å konkurransesette kommunale helse- og omsorgstjenester. Vi vil jobbe for å få flere over i

faste stillinger og fjerne ufrivillig deltid.

I samarbeid med ansatte vil Tromsø Arbeiderparti gjøre forsøk på nye måter å organisere tjenestene på, som kan skape bedre kvalitet og nærhet til brukerne.

Tromsø Arbeiderparti vil

- Fjerne ufrivillig deltidsarbeid
- Prøve nye måter å organisere tjenestene på for å øke attraktiviteten og medvirkningen
- Stoppe konkurranseutsetting av pleie- og omsorgstjenesten

Samferdsel

Tromsø Arbeiderparti ønsker å bygge miljøvennlige samfunn med lave utslipp, effektive transportårer og gode muligheter for å gå og sykle. Vi mener at Tromsø må kombinere fortsatt utbygging av vegnettet, en offensiv satsing på kollektivtransport og at vi må bygge sammenhengende gang- og sykkelveger. En sterk befolkningsvekst vil medføre økt transportbehov. Det er derfor viktig å øke kollektivandelen kraftig frem mot 2030.

Omkamper og mangel på samarbeid har ført til forsinkelser i viktige vegprosjekter i Tromsø. Tromsø Arbeiderparti vil søke gjennomførbare løsninger og tverrpolitisk samarbeid, for veg- og kollektivplaner som kan videreføres uavhengig av politisk styre i kommunen.

Tromsø Arbeiderparti mener fremtidige vegprosjekter i sterkere grad må vurderes ut fra en kost-nytte effekt. Vi vil derfor arbeide for at ny innfartsveg til Tromsø skal bygges så raskt som mulig til en akseptabel pris, samt at Kvaløyforbindelsen prioriteres. Tromsø Arbeiderparti støtter bygging av Ullsfjordforbindelsen.

Tromsø er et trafikkknutepunkt for handel, turisme, fisk, og industri, og har økt aktivitet i oljesektoren. Tromsø Arbeiderparti mener at regionen trenger oppgradering og styrking av de interne transportårer mellom Russland, Finland, Sverige og Norge. I tillegg må vi bygge ut knutepunktene til verdensmarkedene. Dette arbeidet krever tettere samarbeid regionalt, og over landegrensene. Tromsø Arbeiderparti vil jobbe for oppgradering av vegforbindelsene fra Tromsø til Finland, vi vil jobbe med Nord-Norgebanen med første del Narvik- Tromsø, samt en jernbane øst-vest. Tromsø Arbeiderparti vil understreke at Tromsø lufthavn Langnes har behov for å øke kapasiteten til å ta imot flere og også større fly, og vi vil jobbe for å realisere dette.

Tromsø Arbeiderparti vil jobbe for

- Tverrpolitisk samarbeid i viktige vegprosjekter
- Bygging av E8 gjennom Ramfjorden snarest mulig.
- At bygging av ny forbindelse til Kvaløya må gis høyeste mulig prioritering på alle politiske nivåer

Tromsø Arbeiderparti 2015-2019

Næringsliv

Tromsø har store muligheter, som den største byen ved store, ressursrike havområder. Vi har i dag solide offentlige virksomheter innen forskning og forvaltning. Vi har et variert næringsliv, som er basert på våre fortrinn som en arktisk kystby, vår unge og velutdannede befolkning og som den mangfoldige byen vi er med 144 nasjoner.

Tromsø er en av de største fiskerikommunene i landet, og Tromsø Arbeiderparti vil ha et særlig fokus på utviklingen og kvaliteten i fiskerinæringen, både havbruksnæringen og den tradisjonelle fiskeflåten. Turisme, kultur og naturbaserte næringer er i vekst, det samme gjelder idrettsbaserte næringer. Tromsø Arbeiderparti vil oppsøke miljøer som utvikler fremtidens næringer. Vi vil støtte utviklingen av kulturnæringene, i tillegg til at vi mener det er viktig å støtte opp om potensiell næring som følge av folkebadet, fremtidige skianlegg og videreutviklingen av arrangementer som Arctic Race of Norway.

Vi har sterk innovasjon og knoppskyting fra de mange solide fagmiljøene som finnes i byen. I tillegg har vi viktige nasjonale og internasjonale virksomheter. Tromsø Arbeiderparti vil prioritere å arbeide for en stimulering og vekst i alle deler av privat næringsliv i kommunen.

Næringslivet skal være bærekraftig. Trepertssamarbeidet mellom arbeidsgivere, arbeidstakere og myndigheter er selve bærebjelken i norsk arbeidsliv. Slik skal det også være i Tromsø. Handel- og servicenæringen er særlig viktig for kommunen. Tromsø Arbeiderparti vil ikke ha søndagsåpne butikker, og vil bruke lokal styringsrett for å hindre dette. Dette fordi det er viktig å beholde søndagen som en kollektiv fridag.

Infrastruktur er avgjørende for næringsutvikling. Tromsø Arbeiderparti mener det vil være helt nødvendig å gå i en dialog med både det private og offentlige virksomheter, når det skal gjøres prioriteringer i utvikling og bygging av veger og annen infrastruktur.

Tromsø Arbeiderparti skal

- Arbeide for såkornsfond og kapitaltilførsel til landsdelen
- Legge til rette for fremtidens næringer
- Være ansvarlige samarbeidspartnere for det lokale næringslivet

Kultur

Opplevelser gjennom kunst og kultur er viktig for menneskers livskvalitet, og et godt kulturtilbud gjør kommunen til et godt sted å bo og besøke. Derfor vil Tromsø Arbeiderparti alltid prioritere scener, produksjoner, kulturskole, utdanning innen kunst og kultur, og ikke minst støtte til frivillige lag og foreninger.

Satsing på kunst og kultur krever et sterkt politisk og offentlig engasjement og en forståelse for at penger og ressurser som brukes på kunst og kultur, ikke først og fremst er utgifter på offentlige budsjetter. Gjennom arbeid med kunst og kultur blir mennesker kreative, ansvarsfulle og selvstendige. Det utvikles sterke fellesskap, gir gode opplevelser for folk, og viktig mestring for unge og voksne. Slik blir kunst og kultur også helsefremmende, og vi bygger gode samfunn for felleskapet og den enkelte.

Kulturskolen skal ha et variert tilbud og være tilgjengelig for alle barn i kommunen, derfor vil vi redusere prisen for den enkelte, og vi vil støtte opp om samarbeid mellom kulturskolen, grunnskolen og SFO.

Kulturhuset er Tromsøs kulturelle storstue. De siste årene har aktiviteten blitt redusert, og det er sterkt behov for mer aktivitet og et bredere program. Tromsø Arbeiderparti vil sørge for at kulturhuset har en fornuftig organisering, for aktivitetsvekst og innovasjon. NOSO vil være helt sentral for husets aktivitet, og kulturhuset skal samle mennesker fra hele kommunen til et mangfold av aktiviteter, oppsetninger og produksjoner. I tillegg skal Nordlysfestivalen, TIFF, Dansekarusellen, Ungdommens kulturmønstring, Riksteateret, Jazzklubben, Kongsbakken og andre ha gode vilkår ved sin bruk av huset.

Tromsø Arbeiderparti skal

- Redusere prisen for den enkelte på kulturskolen.
- Innføre et kulturkort for barn og unge opp til 23 år som gir rabatterte priser på kultur og idrettsarrangementer.
- Jobbe for bedre rammevilkår for den frie scenekunsten

Idrett og idrettsanlegg

Ballidretter, svømming, joggegrupper, treningssentre, toppturer, skikjøring og sykling skaper livskvalitet, helse og gode opplevelser hele året. Tromsø Arbeiderparti berømmer ildsjelene, foreldre og trenere som legger ned uvurderlig arbeid for barneidretten og arrangementer.

Tromsø har i dag tilgjengelig om lag halvparten av den hallkapasiteten vi trenger. For å ta igjen etterslepet er det nødvendig å støtte opp om både initiativene til de enkelte idrettslagene, samt idrettsbyen Tromsø sine prosjekter. I tillegg til dette vil Tromsø Arbeiderparti jobbe for statlig finansiering av etterslepet på idrettsanlegg i hele landet. Tromsø Arbeiderparti vil støtte opp om reguleringsplanarbeidet for ny skistadion, og vil understreke sammenhengen mellom ny skistadion og bruk av Templarheimen til folkebad.

Friluftsliv

Fysisk aktivitet og idrett bidrar til å skape glede, bedre lokalmiljø og bedre folkehelse. En av de viktigste satsingene vi kan gjøre for bedre folkehelse er å tilrettelegge for at alle kan holde seg aktiv gjennom **idrett og friluftsliv. I mange år har kommunen jobbet aktivt med å utvikle Tromsømarka og Telegrafbukta slik at den er mer tilgjengelig for alle både sommer og vinter. Nå er tiden kommet for å prioritere bydelenes nærmiljøanlegg. Da står særlig Hamna, Kroken, Tromsdalen og Kvaløysletta for tur, for å gjøre de nære områdene mer tilgjengelig.**

Tromsø er velsignet med spennende natur, som lokker folk både til å besøke og å bo i Tromsø. Vinterturismen er i sterk vekst, og både toppturer på ski, hvalsafari, og nordlys har gitt sterke opplevelser for turister i kommunen vår, og skapt nye arbeidsplasser i Tromsø. Tromsø Arbeiderparti vil jobbe for at naturbaserte næringer både sommer og vinter, skal ha gode vekstvilkår fremover.

Fattigdom

Tromsø Arbeiderparti vil ha et samfunn uten fattigdom. Et av våre overordnede mål er å utjevne forskjeller. Et trygt og robust offentlig sikkerhetsnett er en viktig grunn til at vi har små forskjeller i Norge. Vårt viktigste virkemiddel for å få folk ut av fattigdom er arbeid. Derfor vil vi styrke NAV, slik at NAV kan bistå folk i å skaffe seg arbeid. Tromsø Arbeiderparti mener at barn av fattige foreldre skal støttes av fellesskapet. Kommunen må samarbeide med frivillige organisasjoner og idrett og kulturliv slik at barna får mulighet til å delta i vanlige aktiviteter.

En inkluderende kommune

Tromsø skal være en god by å bo i for alle. Tromsø Arbeiderparti vil arbeide mot enhver form for rasisme og diskriminering. Det må arbeides aktivt og effektivt for å integrere flyktninger og innvandrere i sosiale fellesskap, arbeidsfellesskap, bofellesskap og i aktiviteter for barn og unge.

Nøkkelen til en vellykket integrering er å lære seg norsk språk, norske lover og regler samt å øke kunnskapen om det norske samfunnet. Det å beherske norsk språk er en døråpner, og også inngangsbilletten til arbeidslivet og en aktiv deltakelse på alle samfunnsområder. Tromsø Arbeiderparti vil legge til rette for organisasjoner som arbeider aktivt for integrering.

Tromsø har et særskilt ansvar for å legge til rette for samisk språk og kultur. Tromsø Arbeiderparti vil derfor arbeide for å utvikle innholdet i samarbeidsavtalen med Sametinget.

Sentrum og distrikt

Tromsø sentrum, som lokalsamfunn, som havn, med handel, kultur og turism, har stor betydning for kommunen vår. Sosiale møteplasser for barn og voksne, kafeer, små og store scener, opplevelse av fellesskap og historie, belysning i mørketida og gode solforhold om sommeren: alt har betydning for at Tromsø sentrum skal være attraktiv for både innbyggere og for besøkende. De siste årene har vi sett at aktiviteten i sentrum har vært utfordret av kjøpesentre utenfor byen. Det stiller oss overfor nye utfordringer, fordi vi må bidra til å øke aktiviteten i sentrum. Tromsø Arbeiderparti vil samarbeide med gårdeiere, lokale virksomheter, interesseorganisasjoner, innbyggerinitiativer og Tromsø næringsforening, for å utvikle et levende sentrum.

Samtidig er Tromsø en av landets største kommuner i areal. Våre distrikter er verdifulle lokalsamfunn, med små skoler og barnehager, landbruk, fiskeri og havbruk, sykehjem og hjemmesykepleie. Tromsø Arbeiderparti vil jobbe for at lokalsamfunnene våre skal få ringvirkninger av næringsvirksomhet, samt at landbruket i kommunen skal få så gode rammebetingelser som mulig. Vi vil jobbe for mer matproduserende mark, samordne beitebruksplan og arealplan, samt jobbe for nasjonale støtteordninger som gir landbruket gode betingelser. Tromsø Arbeiderparti vil sikre gode og likeverdige velferdstjenester i hele kommunen.

Miljø og klima

Tromsø Arbeiderparti mener Tromsø har et spesielt ansvar for å gå foran med bedre løsninger for klima og miljø. Som kommune anerkjenner vi FNs to-gradersmål, og vi vil legge føre-var-prinsippet til grunn den kommunale planleggingen.

Flere av kommunens bygg har potensiale for bedre energiutnyttelse. Tromsø Arbeiderparti vil gjennomgå bygningsmassen og gjennomføre de tiltakene som gir best effekt på energiøkonomisering. Ved utskifting av biler skal kommunen kjøpe inn, eller lease, klimavennlige biler.

Kommunens arealplanlegging definerer svært mye av hvordan fremtidens klimagassutslipp blir. Bygger vi tett og smart, med god tilgjengelighet for kollektivtransport, så reduserer vi fremtidens klimagassutslipp. I byplanleggingen vil klimareduserende tiltak bli vektlagt, og ved bygging av veg og transportårer, så vil egne kollektivfelt, og gang og sykkelveger prioriteres.

Tromsø Arbeiderparti vil prioritere en fortsatt miljø- og klimavennlig håndtering av avfall, og søke samarbeid med andre kommuner og aktører der dette er naturlig og mulig. Gjennom kommunens eget avfallsselskap, skal kommunen prioritere holdningsskapende arbeid, opplæring, kommunikasjon og service til byens innbyggere.

Tromsø er en stor kommune, med svært mye areal. Noe av dette kan benyttes til utbygging av fornybare ressurser. Tromsø Arbeiderparti er positiv til dette i saker som omhandler utbygging av fornybar energi.

Tromsø Arbeiderparti vil

- Tilrettelegge for flere sykler
- Stille krav om elbilstasjoner ved nye reguleringsplaner
- Tilrettelegge for etablering av kolonihager

Fagbevegelsen

I Tromsø har Arbeiderpartiet lange tradisjoner for å samarbeide med fagbevegelsen. Vi vil forsterke og fornye dette. Tromsø kommune skal være en god og trygg arbeidsplass, og rettigheter for ansatte må sikres.

Sterke og ansvarlige organisasjoner i arbeidslivet er et viktig grunnlag for høy sysselsetting. Arbeid gir individuell frihet, økonomisk trygghet og mening i livet. Et organisert arbeidsliv bidrar til økt verdiskaping, produktivitet og innovasjon, og gjør det norske arbeidsmarkedet svært konkurransedyktig. Fagbevegelsen og tillitsvalgte kjenner arbeidsplassene, ansatte og utfordringene i det daglige arbeidet. Tromsø Arbeiderparti ønsker et arbeidsliv hvor ansattes arbeidstid gir rom for familie, og sosiale liv.

Tromsø Arbeiderparti vil

- Opprettholde et sterkt fagligpolitisk samarbeid mellom politisk ledelse og fagbevegelsen i byen.
- At 1. mai-markeringen skal være søknadsberettiget
- At det legges vekt på lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter ved kommunale anbudsrunder.
- At Tromsø kommune skal fjerne uønsket deltid blant de kommunalt ansatte.

Økonomi og organisering

Vi er sosialdemokrater fordi vi tror de store oppgavene best kan løses i fellesskap. Tromsø Arbeiderparti mener at god organisering, samarbeid og dialog mellom arbeidstakere og ledere, samt rett fagkompetanse ute i organisasjonen, er nøkkelfaktorer for kontroll med kostnadene i kommunen.

Vi vil ha en sterk og offensiv helsetjeneste som skal sikre de som trenger hjelp i Tromsø. Vi sier derfor ja til fellesskapsløsninger, og nei til privatisering og kommersialisering av omsorgen.

Offentlig privat samarbeid (OPS) er et samarbeid der en privat aktør bygger for kommunen og kommunen leier det tilbake. Dette er en grunnleggende dårlig økonomisk ide. Mens kommunen har momsfrigjøring og landets beste rentevilkår i kommunalbanken, har private større risikomarginer, MVA-plikt og krav om utbytte. Dersom kommunen drives med OPS-kontrakter, så må skattebetalerne finansiere dette. Vi vil derfor ikke inngå nye OPS-kontrakter med kommersielle aktører.

Offentlig eierskap

Tromsø Arbeiderparti vil sikre et fortsatt sterkt offentlig eierskap for å ta vare på fellesskapets interesser, råderetten over naturressurser og langsiktig verdiskapning i Tromsø kommune.

Noen av våre kommunale selskaper, som Remiks og Tromsø Parkering, forvalter oppgaver som er offentlige eller i skjæringspunktet mot offentlige oppgaver. Disse selskapene vil Tromsø Arbeiderparti videreutvikle og beholde solide, for at de skal tjene sine formål.

Tromsø Arbeiderparti vil beholde det offentlige eierskapet i Troms Kraft, og gi rom til å fortsette styrkingen og oppbyggingen av selskapet. Arnestedet eiendom er et kommunalt eiendomsselskap. Tromsø Arbeiderparti vil prioritere å bruke eiendomsselskapet til å løse oppgaver til beste for fellesskapet.

Tromsø Havn er et viktig næringspolitisk foretak for Tromsø kommune. Tromsø Havn står overfor store oppgaver i tiden som kommer. Tromsø Arbeiderparti vil understreke behovet for gode relasjoner mellom Tromsø Havn og næringsaktører både lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Ingen skal kunne drive i Tromsø uten å respektere ILO-konvensjonen 137.

Skatt

Tromsø Arbeiderparti vil opprettholde og videreutvikle et godt tilbud av offentlige tjenester. Derfor må vi opprettholde den kommunale eiendomsskatten.

Parlamentarisme

Tromsø Arbeiderparti er bekymret for mangel på åpenhet og demokrati i Tromsø. Måten parlamentarisk styring praktiseres i kommunen, er i strid med grunnleggende demokratiske prinsipper. Tromsø Arbeiderparti er tilhengere av parlamentarisk styring i en åpen og faglig forankret kommune. Med Tromsø Arbeiderparti i ledelse vil faglig arbeid og anbefalinger bli tilgjengelig for innbyggere, media og folkevalgte. I forbindelse med planer for bygging og utvikling, vil Tromsø Arbeiderparti sørge for offentlighet og tett dialog med innbyggerne rundt kommunale prosesser og beslutninger. Vi skal bruke mindre penger på parlamentarismen, herunder redusere antall politiske rådgivere i Tromsø kommune.